

De seizoenen

MARIE FRANÇOIS / VONK & ZONEN

De (ont)wijding van de getijden

Jan-Jakob Delanoye
Gezien op 06 november 2026
CC Casino, Koksijde

Muziektijdschriften die bladmuziek de wereld in sturen: in digitale tijden zijn ze een regelrecht atavisme. In de 19e eeuw, voor de uitvinding van de grammofoon, waren zulke magazines echter het enige medium om nieuwe composities tot in de huiskamer te brengen. Dat de uitgever van het Russische blad *Nouvellist* anderhalve eeuw geleden twaalf pianowerken bij Pjotr Iljitsj Tsjaikovsky (1840 – 1893) bestelde – één voor elke maand van het jaar, telkens gekoppeld aan een poëziefragment – gold kortom als een doodgewone commissie. Anno 2026 voert pianiste

Marie François deze partituur, geflankeerd door vier dichters, uit als een als theatrale totaalervaring.

09 NOVEMBER 2026

Een podcast, een online talkshow, een eigen televisieprogramma, met daarnaast een resem opiniestukken en sporadische optredens als panellid: wie het klassieke muzieklandschap ook maar een beetje volgde, kon de voorbije jaren niet om Marie François heen. Hoewel nog maar pril in de dertig, weet de Belgische pianiste van welk hout pijlen maken. Haar ambitie ligt niet in het uitbouwen van een blitzcarrière richting traditioneel sterrendom, maar veeleer in het hertekenen van het klassieke muzieklandschap opdat het genre ook voor jonge en avontuurlijk aangelegde luisteraars aantrekkelijk blijft. François' concerten zijn dan ook nooit ceremoniële bedoeningen, en wel omdat ze steeds een dialoog probeert op gang te brengen.

Eenheid door verscheidenheid

Van die artistieke missie getuigt ook 'De seizoenen', een multimediale recreatie van Tchaikovksy's gelijknamige pianocyclus. Behalve een klassieke cd-opname (bij Evil Penguin Classic), leverde dat ook een boek op (uitgegeven door Das Mag) met nieuwe gedichten en voor de gelegenheid gemaakte illustraties van Juliane Noll. Op streamingplatformen zijn de gedichten van Joke van Leeuwen, Lize Spit, Ester Naomi Perquin en Max Temmerman gratis te beluisteren, ingelezen door Koen De Bouw. De scenische pendant ten slotte gaat op tournee tot midden volgend jaar, met een *mise-en-théâtre* door Tom Goossens en een lichtontwerp van Gilles Pollak. Kortom meer dan genoeg ronkende namen, maar loopt zoveel verzameld talent elkaar op de bühne niet voor de voeten?

Tom Goossens grijpt weer naar zijn vaste procedé, de schalkse ontheiliging van de fatsoenregels die rond het grote repertoire hangen.

Zeker niet. Tom Goossens, die inmiddels ingang vond binnen het internationale operacircuit, grijpt terug naar zijn vaste procedé, met name de schalkse ontheiliging van de fatsoenregels die rond het grote repertoire hangen. Met zijn eigen gezelschap DESCHONECOMPANIE levert dat dikwijls kolderiek fratsentheater op, waarover de meningen behoorlijk verdeeld zijn. Hoewel zijn signatuur onmiskenbaar aanwezig is, blijven zijn interventies deze keer beperkt tot subtiele doch lumineuze vondsten. Bijvoorbeeld de dichters die Marie François tijdens het spelen rondduwen – haar Steinway staat immers op een mobiele constructie. De transformerende projectie van de klank is een toespeling op Tchaikosvky's caleidoscopische visie op de seizoenen, die zich nimmer tot één hapklaar affect laten herleiden. Dat sluit dan weer naadloos aan bij de gedichten, die qua stijl en inhoud net zo uiteenlopen als Tchaikovsky's toondichten.

Iets uit bijna niets

Lize Spit ent haar teksten op de herinnering of op het direct waarneembare, daar waar Ester Naomi Perquin zich eerder door de taal zelf op sleeptouw laat nemen. Bij Joke van Leeuwen is de onmiddellijke sonoriteit dan weer van groot belang, terwijl Max Temmerman zich ontpopt tot een evenwichtskunstenaar, delicaat

balancerend tussen gedachte, beeld en klank. Deze vier poëtische werelden schaven en schuren, meer dan dat ze rimpelloos in of uit elkaar voortvloeien. Precies in die frictie schuilt de verdieping: het spel met perspectieven is een verrukkelijke verrijking, die Goossens op zijn beurt zichtbaar maakt. Dichters laten voorlezen terwijl François musiceert lijkt eerst nog een ongelukkige geste, maar de regisseur kiest de momenten zorgvuldig uit, zodat het spanningsveld tussen tekst en partituur de complexe ervaring uiteindelijk toch intensifieert.

Goossens maakt iets uit bijna niets: voor een poëtisch beeld heeft hij aan een lamp en een lijf genoeg.

Enkele zorgvuldig geënsceneerde collectieve passages – de dichters schouder aan schouder rondom een resem fragiele zinnen, of allen geschaard om François' virtuoze handen – injecteren bovendien theatrale magie, zonder een sfeer van kunstmatige ernst of opgepompt intellectualisme te genereren. Goossens maakt iets uit bijna niets: voor een poëtisch beeld heeft hij aan een lamp en een lijf genoeg. De scenografie van Gilles Pollak draagt overigens bij aan de algehele stemming, al ligt het accent soms iets te nadrukkelijk op het voortdurend wijzigende lichtplan. Marie François zelf ten slotte is niet foutloos aan het klavier, maar haar interpretaties hebben wel degelijk richting en karakter. In het licht van de recente opnames van pakweg Bruce Liu of Yunchan Lim levert François geen vertolking *hors catégorie* af, maar als initiator van dit project verdient ze niets dan lof.

Muziek en woord staan doorheen 'De seizoenen' niet bezijden elkaar, maar vinden ondanks de inhoudelijke diversiteit een ongewone eenheid. Goossens theatrale omlijsting, hoe schijnbaar eenvoudig ook, zet de poort naar een dieper voelen wagenwijd open. *Faut le faire.*